

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΗ ΠΕΠΕ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Οβίδιος (Publius Ovidius Naso: 43 π.Χ. - 17 μ.Χ.) υπήρξε επικός και ελεγειακός ποιητής. Για λόγους που δε γνωρίζουμε ακριβώς, ο αυτοκράτορας Αύγουστος (63 π.Χ. - 14 μ.Χ.) τον εξόρισε στους Τόμους της Μαύρης θάλασσας (σημ. Κωνσταντίνα της Ρουμανίας), όπου ο ποιητής έμεινε μέχρι το θάνατο του. Την εμπειρία του από την εξορία τη γνωρίζουμε χάρη στις ελεγείες που μας άφησε από εκείνη την περίοδο της ζωής του. Οι ελεγείες αυτές απευθύνονται, με τη μορφή συγκινητικών ποιητικών επιστολών, προς φίλους και γνωστούς. Ο ποιητής τούς ζητάει να μεσολαβήσουν στον αυτοκράτορα για να επιστρέψει· παράλληλα υπερασπίζεται με θέρμη το ποιητικό του έργο και μας προσφέρει πολύτιμες αυτοβιογραφικές πληροφορίες.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ovidius poeta in terra Pontica exulat.
Epistulas Romam scriptitat.
Epistulae plenae querelarum sunt.
Romam desiderat et fortunam adversam deplorat.
Narrat de incolis barbaris et de terra gelida.
Poetam curae et miseriae excruciant.
Epistulis contra iniuriam repugnat.
Musa est unica amica poetae.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Οβίδιος, ο ποιητής είναι εξόριστος στην Ποντική γη / (γη του Πόντου).
Επιστολές στη Ρώμη γράφει συχνά.
Οι επιστολές του είναι γεμάτες παράπονα.
Τη Ρώμη επιθυμεί και την τύχη του την κακή κλαίει.
Διηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και την παγωμένη γη.
Τον ποιητή οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν.
Με τις επιστολές του ενάντια στην αδικία πολεμάει.
Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

- poeta ≤ ποιητής (ποιέω-ῶ, ποίημα, ποιητικός, ποίηση)
- terra: κυρ. «ξηρά»· τέρσομαι = ξεραίνομαι· πρβλ. τερακότα
- Ponticus: υπερπόντιος, ποντοπορία, ποντοπόρος, ποντοπορώ
- epistula ≤ επιστολή (επιστολικός, επιστολογράφος, επιστολογραφία, επιστολογραφικός, επιστολόχαρτο)
- plenus: πίμπλημι, πληρώ, πλήρης, πλήθος, πλησμονή, άπληστος, άπλετος, πολύς, πολύπαθος, πολλαπλασιασμός, πλείστος, πλούτος, πλεονασμός, πλειοδοσία, πλήρης, πλήθος · πρβλ. κομπλέ
- sunt, est: *esmi > είμι
- fortuna: πρβλ. φουρτούνα << ιτ., φουρτουνιασμένος
- adversus (ad + versus) < ad + verto: πρβλ. βέρτιγκο· vs (συντομογραφία του versus = εναντίον)
- incola < in + colo = καλλιεργώ, κατοικώ, λατρεύω· cultura: agri-cultura < ager + cultura
- barbarus ≤ βάρβαρος (πρβλ. βαρ-βαρ) (βαρβαρικός, βαρβαρότητα)
- gelidus < gelo = παγώνω: πρβλ. γέλη, τζελ, ζελέ, << γαλλ.· (τ)ζελατίνα << ιτ.
- curae: πρβ. κούρα << ιτ.
- miseria: πρβλ. μιζέρια << ιτ., μίζερος
- contra: πρβ. κόντρα << ιτ.
- Musa ≤ Μούσα (μουσείο, μουσειακός, μουσειολογία)
- unicus < unus = ένας
- amica < amo· amabilis, amicitia: πρβλ. αμόρε

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ
Α΄ ΚΛΙΣΗ ΘΗΛΥΚΑ ✓ Terra-terrae = γη ✓ Epistula-epistulae = γράμμα/επιστολή ✓ Querela-querelae = παράπονο ✓ Fortuna-fortunae = τύχη ✓ Cura-curae = φροντίδα/έγνοια ✓ Miseria-miseriae = δυστυχία ✓ Iniuria-iniuriae = αδικία ✓ Amica-amicae = φίλη ✓ Musa-Musae = Μούσα ✓ Roma-Romae Ρώμη ΑΡΣΕΝΙΚΑ ✓ Poeta-poetae = ποιητής ✓ Incola-incolae = κάτοικος Β΄ ΚΛΙΣΗ ΑΡΣΕΝΙΚΑ ✓ Ovidius-Ovidii/i = Οβίδιος	Β΄ ΚΛΙΣΗ ✓ Ponticus-Pontica-Ponticum = ο/η/το σχετικός/η/ο με τον Πόντο/ ο/η/το του Πόντου ✓ Plenus-plena-plenum = γεμάτος/η/ο Συγκριτικός: Plenior-plenior-plenius Υπερθετικός: Plenissimus-plenissima-plenissimum ✓ Adversus-adversa-adversum = αντίξος/η/ο/ αντίθετος/η/ο Συγκριτικός: Adversior-adversior-adversius Υπερθετικός: Adversissimus-adversissima-adversissimum ✓ Barbarus-barbara-barbarum = βάρβαρος/η/ο Συγκριτικός: Barbarior-barbarior-barbarius ✓ Gelidus-gelida-gelidum = παγωμένος/η/ο Συγκριτικός: Gelidior-gelidior-gelidius Υπερθετικός: Gelidissimus-gelidissima-gelidissimum ✓ Unicus-unica-unicum = μοναδικός/η/ο	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ ✓ Sum-fui-_-esse = είμαι Α΄ ΣΥΖΥΓΙΑ ✓ Exulo-exulavi-exulatum-exulare = είμαι εξόριστος ή Exsulo/exsulavi-exsulatum-exsulare ✓ Scriptito-scriptitavi-scriptitatum-scriptitare = γράφω συχνά ✓ Desidero-desideravi-desideratum-desiderare = επιθυμώ ✓ Deploro-deploravi-deploratum-deplorare = θρηνώ ✓ Narro-narravi-narratum-narrare = αφηγούμαι/διηγούμαι ✓ Excrucio-excruciavi-excruciatum-excruciare = βασανίζω/ταλαιπωρώ ✓ Repugno-repugnavi-repugnatum-repugnare = μάχομαι	✓ Et = και (συμπλεκτικός)	✓ In+αφαιρετική ✓ De+αφαιρετική ✓ Contra+αιτιατική

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Ovidius poeta in terra Pontica exulat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Ovidius poeta in terra Pontica exulat	Ovidius poeta in terra Pontica exulat	Ο Οβίδιος, ο ποιητής στην Ποντική γη / (γη του Πόντου) εξόριστος είναι.
Ovidius: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β' κλίσης Ovidius -ii(i) poeta: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης poeta -ae in: πρόθεση + αφαιρετική terra: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης terra -ae Pontica: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου Ponticus -a -um, β' κλίσης exulat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α' συζυγίας exulo, exulavi, exulatum, exulare	exulat: ρήμα Ovidius: υποκείμενο στο exulat poeta: παράθεση στο Ovidius in terra: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το exulat Pontica: επιθετικός προσδιορισμός στο terra	Ovidius = ο Οβίδιος. poeta = ο ποιητής. in = σε. terra = η γη. Pontica = Ποντικός, -ή, -ό ή αυτός, -ή, -ό που ανήκει στον ή σχετίζεται με τον Εύξεινο Πόντο. ex(s)ulat = είναι εξόριστος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Epistulas Romam scriptitat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Epistulas Romam scriptitat:	Epistulas Romam scriptitat:	Επιστολές στη Ρώμη γράφει συχνά.
epistulas: αιτιατική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης epistula -ae, θηλ. α' Romam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Roma -ae, scriptitat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α' συζυγίας scriptito, scriptitavi, scriptitatum, scriptitare	scriptitat: ρήμα Ovidius: εννοούμενο υποκείμενο στο scriptitat epistulas: αντικείμενο στο scriptitat Romam: απρόθετη αιτιατική (επειδή είναι ονομα πόλης) που δηλώνει κίνηση προς τόπο, λειτουργεί ως προσδιορισμός στο scriptitat	Epistulas = επιστολές Romam = στη Ρώμη Scriptitat = γράφει συχνά

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Epistulae plenae querelarum sunt: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Epistulae plenae querelarum sunt:	Epistulae plenae querelarum sunt:	Οι επιστολές του γεμάτες παράπονα είναι:
epistulae: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης epistula -ae plenae: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου β' κλίσης plenus -a -um querelarum: γενική πτώση, πληθυντικός αριθμός του ουσιαστικού θηλυκού γένους α' κλίσης querela -ae sunt: γ' πληθυντικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος sum, fui, -, esse	sunt: ρήμα epistulae: υποκείμενο στο sunt plenae: κατηγορούμενο στο epistulae μέσω του συνδετικού ρήματος sunt querelarum: γενική ως συμπλήρωμα (γενική αντικειμενική) στο plenae	Epistulae = οι επιστολές plenae = γεμάτες querelarum = παράπονα sunt = είναι

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Romam desiderat : κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Romam desiderat	Romam desiderat	Τη Ρώμη επιθυμεί
Romam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Roma –ae desiderat: γ΄ ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α΄ συζυγίας desidero, desideravi, desideratum, desiderare	desiderat: ρήμα Ovidius: εννοούμενο υποκείμενο στο desiderat Romam: αντικείμενο στο desiderat	Romam = Τη Ρώμη Desiderat = επιθυμεί

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
et fortunam adversam deplorat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (συνδέεται με την προηγούμενη παρατακτικά μέσω του συμπλεκτικού συνδέσμου et)		
et fortunam adversam deplorat:	et fortunam adversam deplorat:	και την τύχη (του) την αντίξοη θρηνεί.
et: συμπλεκτικός σύνδεσμος fortunam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης fortuna –ae adversam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου β' κλίσης adversus -a –um deplorat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α' συζυγίας deploro, deploravi, deploratum, deplorare	deplorat: ρήμα Ovidius: εννοούμενο υποκείμενο στο deplorat fortunam: αντικείμενο στο deplorat adversam: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam	et = και fortunam = τύχη adversam = αντίξοη deplorat = θρηνεί

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Narrat de incolis barbaris et de terra gelida: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Narrat de incolis barbaris et de terra gelida:	Narrat de incolis barbaris et de terra gelida:	Διηγείται για τους κατοίκους τους βάρβαρους και για τη γη την παγωμένη.
narrat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος ά'συζυγίας narro, narravi, narratum, narrare de: πρόθεση + αφαιρετική incolis: αφαιρετική πτώση, πληθυντικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού ά'κλίσης incola –ae barbaris: αφαιρετική πτώση, πληθυντικός αριθμός, αρσενικό γένος του επιθέτου β'κλίσης barbarus -a –um et: συμπλεκτικός σύνδεσμος terra: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού ά'κλίσης terra –ae gelida: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου β'κλίσης gelidus -a –um	narrat: ρήμα Ovidius: εννοούμενο υποκείμενο στο narrat de incolis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το narrat de terra: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το narrat barbaris: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο incolis gelida: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο terra	Narrat = διηγείται de incolis = για τους κατοίκους barbaris = βάρβαρους et = και de terra = για τη γη gelida = παγωμένη

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Poetam curae et miseriae excruciant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Poetam curae et miseriae excruciant:	Poetam curae et miseriae excruciant:	Τον ποιητή οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν.
poetam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης poeta -ae curae: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης cura -ae et: συμπλεκτικός σύνδεσμος miseriae: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης miseria -ae excruciant: γ' πληθυντικό πρόσωπο, οριστικής έγκλισης, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α' συζυγίας excrucio, excruciaui, excruciatum, excruciare	excruciant: ρήμα curae: υποκείμενο στο excruciant miseriae: υποκείμενο στο excruciant poetam: αντικείμενο στο excruciant	excruciant = βασανίζουν curae = οι έγνοιες miseriae = οι φροντίδες poetam = τον ποιητή

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Epistulis contra iniuriam repugnat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Epistulis contra iniuriam repugnat	Epistulis contra iniuriam repugnat	Με τις επιστολές (του) ενάντια στην αδικία πολεμάει.
epistulis: αφαιρετική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης epistula –ae contra: πρόθεση + αιτιατική iniuriam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης iniuria –ae repugnat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας, ενεργητική φωνή του ρήματος α' συζυγίας repugno, repugnavi, repugnatum, repugnare	repugnat: ρήμα poeta: εννοούμενο υποκείμενο στο repugnat epistulis: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει όργανο και προσδιορίζει το repugnat contra iniuriam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει εχθρική διάθεση/ εναντίωση και προσδιορίζει το repugnat	Repugnat = πολεμάει/μάχεται Poeta= ο ποιητής Epistulis = με τις επιστολές contra iniuriam μ= εναντια στην αδικία

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Musa est unica amica poetae: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός		
Musa est unica amica poetae	Musa est unica amica poetae	Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.
Musa: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Musa –ae est: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος sum, fui, –, esse unica: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου β' κλίσης unicus -a –um amica: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός θηλυκό γένος, του ουσιαστικού α' κλίσης amica –ae poetae: γενική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης poeta –ae	est: ρήμα Musa: υποκείμενο στο est amica: κατηγορούμενο στο Musa μέσω του est unica: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο amica poetae: γενική κτητική στο amica	est = είναι Musa = η Μούσα amica = φίλη unica = μοναδική